

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 2. februar 2018

Sag 89/2017

(1. afdeling)

Teknisk Landsforbund som mandatar for

A,

B,

C og

D

(advokat Jesper Schäfer Munk for alle)

mod

E. Pihl & Søn A/S under konkurs

(advokat René Offersen)

Biintervenient til støtte for:

Appellanterne: HK Danmark (advokat Ulla Jacobsen)

Indstævnte: Lønmodtagernes Garantifond (advokat Boris Frederiksen)

I tidligere instanser er afsagt dom af Sø- og Handelsretten den 20. oktober 2015 og af Østre Landsrets 16. afdeling den 12. januar 2017.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Jens Kruse Mikkelsen og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Anbringender

Teknisk Landsforbund har supplerende anført bl.a., at retten til feriefridage er overenskomst-baseret, og ferieloven er derfor alene relevant i det omfang, dette er aftalt. Det er ikke aftalt, at ferieloven skal finde anvendelse på spørgsmålet om afholdelse af feriefridage under opsigelse. Feriefridage er en uforfalden opsparing, der er helt forskellig fra en aftale om forlænget opsigelsesvarsel. Det giver ikke mening at sammenligne et varierende antal feriefridage med et fast opsigelsesvarsel, og feriefridage kan således ikke i en opsigelsessituation sidestilles med et forlænget opsigelsesvarsel. Der kan som følge heraf ikke ske konkursregulering af forbudet mod at varsle feriefridage til afholdelse i opsigelsesperioden, jf. teknikeroverenskomstens § 12, stk. 11, 2. pkt.

Retten til særlig opsparing, retten til fem feriefridage, retten til ikke at få lagt feriefridage i opsigelsesperioden og retten til at få ubrugte feriefridage udbetalt er fastlagt i overenskomster, der omfatter det meste af det overenskomstdækkede private arbejdsmarked, også uden for DA/LO-området. Der er dermed tale om sædvanlige rettigheder i konkurslovens § 61's forstand. Kun i de situationer, hvor det ikke er muligt at udfinde det sædvanlige, er det relevant at tage stilling til, hvad der er et rimeligt vilkår. I denne sag er der alene gjort krav på den ret til økonomisk kompensation for uafviklede feriefridage, som følger af overenskomsten, og man kan ikke med mening betegne afbalancerede overenskomstresultater i et forhandlingssystem som urimelige eller usædvanlige. En udbetaling af uafviklede feriefridage i forbindelse med opsigelse i en konkurssituation er hverken urimelig eller byrdefuld for boets øvrige kreditorer og derfor ikke i strid med det konkursretlige lighedsprincip.

En bestemmelse svarende til den, der fremgår af teknikeroverenskomstens § 12, stk. 11, 2. pkt., er udbredt til store dele af det private arbejdsmarked gennem både loven fra 1998 om fornyelse af visse kollektive overenskomster mv. og mæglingforslag fra forligsmanden, som er slået igennem i overenskomstforhandlingerne. Der er tale om en aftale af en særlig beskaffenhed, der, jf. konkurslovens § 53, ikke kan konkursreguleres.

Pihl & Søn under konkurs har supplerende anført bl.a., at de optjente feriefridage ikke kan betragtes som uforfalden opsparing. Der er ikke tale om krav ifølge en frit valg-ordning. En sådan ordning blev ikke overført til teknikeroverenskomsten, som – ud over de fem feriefridage – indeholder en særlig opsparingsordning, hvor arbejdsgiveren indbetaler 1 % af lønnen,

der så udbetales med lønnen for december måned eller ved fratræden sammen med den sidste løn. De optjente feriefridage kan ikke sidestilles med en frit valg-ordning, og konkursregulering er i øvrigt ikke udelukket som følge af de fremsatte krav karakter. Overenskomstvilkåret i teknikeroverenskomstens § 12, stk. 11, 2. pkt., må sidestilles med et forlænget opsigelsesvarsel og kan følgelig konkursreguleres til, hvad der må anses for det normale. Den rettighed, som tilkommer de ansatte efter overenskomstbestemmelsen, er usædvanlig og urimelig for konkursboets øvrige kreditorer og må nedreguleres som sket ved opsigelserne.

Højesterets begrundelse og resultat

A, B, C og D havde feriefridage, som de ikke havde afholdt, da deres arbejdsgiver E. Pihl & Søn A/S gik konkurs den 26. august 2013.

Sagen angår, om de over for konkursboet kan rejse krav om økonomisk kompensation for ikke afholdte feriefridage, eller om boet i medfør af konkurslovens § 61, stk. 1, kan foretage konkursregulering af et overenskomstbestemt forbud mod, at ikke afholdte feriefridage placeres i deres opsigelsesperiode.

Som anført af SØ- og Handelsretten er der ikke tale om krav ifølge en uforrentet opsparingsordning (frit valg-ordning), men om krav om kompensation for ikke afholdte feriefridage for ferieåret 2012-2013, som i overensstemmelse med kutymen hos Pihl og Søn var overført til det efterfølgende ferieår. Der er ikke forud for konkursens indtræden rejst krav om udbetaling af de pågældende feriefridage efter teknikeroverenskomstens § 12, stk. 9, og Højesteret finder, at retten til at afholde feriefridagene ikke på andet grundlag kan anses for at være konverteret til et økonomisk krav forud for konkursen. Om der kan rejses krav om økonomisk kompensation for ikke afholdte feriefridage, beror derfor på, om konkursboet kan foretage konkursregulering, jf. konkurslovens § 61, stk. 1.

Efter denne bestemmelse kan boet, selv om længere varsel eller uopsigelighed er aftalt, med sædvanligt eller rimeligt varsel opsige en aftale om et vedvarende retsforhold.

Det fremgår af teknikeroverenskomstens § 12, stk. 11, 1. og 2. pkt., at feriefridage placeres efter samme regler som restferie, jf. ferielovens bestemmelser, men at dette ikke gælder for feriefridage i en opsigelsesperiode efter virksomhedens opsigelse af medarbejderen. Det inde-

bærer, at der efter overenskomsten ikke er adgang for arbejdsgiveren til, på samme måde som efter ferielovens regler om restferie, at placere feriefridagene i opsigelsesperioden.

Højesteret finder, at bestemmelsen i teknikeroverenskomstens § 12, stk. 11, 2. pkt., reelt har karakter af et forlænget opsigelsesvarsel, og at den adgang til at konkursregulere, som følger af konkurslovens § 61, stk. 1, også må omfatte et sådant vilkår.

Ved vurderingen af, hvad der kan anses for et sædvanligt eller rimeligt vilkår, er det efter Højesterets opfattelse bedst stemmende med konkursrettens lighedsprincip at basere vurderingen på, hvad der efter lovgivningen sædvanligvis gælder for afvikling af tilgodehavende frihed ved ophør af et ansættelsesforhold.

Det forhold, at vilkåret er fastsat i kollektiv overenskomst, kan ikke føre til et andet resultat, jf. Højesterets dom af 31. maj 1994 (UFR 1994.655).

På den anførte baggrund tiltræder Højesteret, at de ikke afviklede feriefridage kan anses for afholdt i opsigelsesperioden i overensstemmelse med reglerne i ferielovens § 16, jf. konkurslovens § 61, stk. 1.

Herefter, og da det, der i øvrigt er anført af appellanterne, ikke kan føre til et andet resultat, tiltræder Højesteret, at konkursboet er frifundet. Højesteret stadfæster derfor landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Teknisk Landsforbund som mandatar for A, B, C og D betale 25.000 kr. til E. Pihl & Søn A/S under konkurs.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.